

**Liikennevaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksestä laiksi
Autorekisterikeskuksesta**

Eduskunta on 4 päivänä kesäkuuta 1992 lähettänyt liikennevaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 73.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Reino Lampinen liikenneministeriöstä, nuorempi hallitussihteeri Erik Strömberg valtiovarainministeriöstä, vt. lainsäädäntösihteeri Martti Simola oikeusministeriöstä, ylijohtaja Mauri Kuitunen ja johtaja Lasse Korppi Autorekisterikeskuksesta, puheenjohtaja Alexander Glumov Autokatsastajat ry:stä, järjestösihteeri Simo Karlsson Autorekisterikeskuksen virkailijain yhdistys ry:stä, palkkasihteeri Kauko Passi STTK:n Julkisten alojen ammattijärjestö STTK-J:stä ja lakimies Hannu Salo Valtion Henkilöstöjärjestöjen Keskusliitto VHKL ry:stä.

Esityksessä ehdotetaan, että autorekisterikeskuksesta muodostetaan valtion liikelaitoksista annetun lain mukainen valtion liikelaitos, jonka nimi on Autorekisterikeskus. Tavoitteena on parantaa autorekisterikeskuksen toimintaedellytyksiä, palvelujen laatua ja tuottavuutta. Autorekisterikeskuksen tulisi toimia liikelaitosten periaatteiden mukaisesti. Autorekisterikeskuksen talous järjestettäisiin pääpiirteissään yleislain mukaisesti. Henkilöstö säilyttäisi nykyisiin palvelussuhteisiinsa kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet.

Esitys liittyy vuoden 1992 toiseen lisätalousarvioon. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Lainvalmistelussa tapahtuneiden virheiden vuoksi hallituksen esityksen perusteluihin ja lakitekstiin on tehtävä teknisiä korjauksia.

Hallituksen esityksen yleisperusteluissa ja 10 §:ää koskeissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan viranomaistehtäväksi liikenneonnettomuuksien tutkintalautakuntatehtäviin osallistuminen. Tämä tehtävä hoidetaan vapaaehtoisena palvelutehtävänä, jonka tilaa Liikennevakuutusyhdistys. Liikennevaliokunta katsoo, että tämä tehtävä on vastaisuudessa hoidettava liikelaitostehtävänä. Tekniset korjaukset tehdään lakitekstin 2 ja 9 §:ään.

Edelleen valiokunta katsoo, että hallituksen esityksen 3 §:ään on tehtävä oikeussuojaa koskevia selventäviä lisäyksiä. Hallituksen esityksessä ei ole riittävän selkeästi eroteltu erilaisia valitusasioita, hallinto- ja kuluttajansuojajasioita, toisistaan. Valiokunnan käsityksen mukaan esim. katsastuspäätökset ja niihin verrattavat päätökset ovat asioita, joissa tulisi säilyttää perinteinen hallinto-oikeudellinen valitustie. Edellä sanotun vuoksi liikennevaliokunta ehdottaa hallituksen esityksen 3 §:ään selventäviä lisäyksiä, joiden perusteella asiakkaalla on mahdollisuus vaatia päätöksen oikaisua ajoneuvohallinnon yksiköltä ja oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kuten 3 §:n 2 momentissa on ehdotettu.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

*että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin
kuuluvana:*

Laki

Autorekisterikeskuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

2 §

Toimiala ja tehtävät

Autorekisterikeskus tuottaa liikelaitostehtävinä ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintipalveluja sekä kuljettajantutkimusten vastaanotto- ja ajokorttien rekisteröintiin liittyviä palveluja. Laitos hoitaa myös moottoriajoneuvoverolaissa (772/66) säädetty varsinaisen moottoriajoneuvoveron maksuunpano-, kanto- ja tilitystehtävät sekä harjoittaa muuta laitoksen toimialaan liittyvää liiketoimintaa.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

3 §

Viranomaistehtävien järjestely

Viranomaistehtävien hoitamista varten on Autorekisterikeskuksessa erillinen ajoneuvohallinnon yksikkö, jonka päällikkö tai hänen määräämänsä poiketen siitä, mitä valtion liikelaitoksista annetussa laissa säädetään liikelaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan toimivallasta, ratkaisee erityisesti laitokselle määrätty asiat, jotka koskevat:

1) lupia, oikaisuvaatimuksia, valituksia ja poikkeuslupia;

(2—7 kohta kuten hallituksen esityksessä)

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Autorekisterikeskuksen hallintoasiassa teemmään muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua ajoneuvohallinnon yksiköltä, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta siten kuin 2 momentissa säädetään. (Uusi)

4—8 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 §

Virkojen perustaminen ja lakkauttaminen

Toimitusjohtajan ja ajoneuvohallinnon yksikön päällikön viran perustaa ja lakkauttaa valtioneuvosto ja ne eritellään valtion talousarvioissa. Muut Autorekisterikeskuksen virat perustaa ja lakkauttaa sekä niiden nimet muuttaa Autorekisterikeskus.

10—13 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Saari, varapuheenjohtaja Kasurinen, jäsenet Antvuori, Hassi, Karhunen, Kohijoki, Lahikainen, M. Laukka-

nen, Myller, Mölsä, Rauramo, Renlund, Rossi, Rönholm ja Tennilä sekä varajäsen V. Laukkanen.

Vastalauseita

I

Katsomme, että autorekisterikeskusta koskevan lain 10 § tulee säätää samansisältöisenä kuin vastaavat säännökset ovat muissa liikelaitoslaeissa.

Valtion palvelussuhde- ja uudelleensijoitusjärjestelmien uudistamista selvitetään parhaillaan valtiovarainministeriön ja pääsopijajärjestöjen kesken. Nämä selvitystyöt ovat vielä keskeneräisiä eikä osapuolten kesken ole päästy yksimielisyyteen toistuvaa korvausta ja erorahaa koskevien järjestelmien uudistamisesta.

Koska ko. järjestelmien yhteinen valmistelu on vielä kesken ja koska toistuvan korvauksen järjestelmällä on uudistustyön kannalta keskeinen merkitys, eduskunnan ei tässä vaiheessa tulisi poiketa niistä periaatteista, joita liikelaitos-

lakeja säädettäessä on tähän asti noudatettu.

Lisäksi haluamme todeta, että uusi lainsäädäntö mahdollistaa sen, että autojen katsastustoiminta yksityistetään. Mielestämme valtion tulee huolehtia siitä, että toimintoja mahdollisesti yksityistettäessä uusia laitoksia ei aseteta autorekisterikeskukseen verrattuna parempaan kilpailuasemaan. Toiminnan yleisen valvonnan tulee säilyä viranomaisilla ja valvonnan on oltava tosiasiallisesti mahdollista myös toimintaa mahdollisesti yksityistettäessä.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

Autorekisterikeskuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—9 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

10 §

Virkamiehen asema viran lakkauttamistilanteessa

Jos Autorekisterikeskus lakkauttaa viran, sen on ryhdyttävä toimenpiteisiin vakinaisen virkamiehen sijoittamiseksi laitoksen toiseen virkaan tai tehtävään, jota voidaan pitää hänelle sopivana. Jos uudelleen sijoittaminen ei ole mahdollista, on erorahasta ja toistuvasta korvauksesta voimassa, mitä niistä jäljempänä säädetään.

Vakinaiselle virkamiehelle, joka on ollut Autorekisterikeskuksen palveluksessa tämän lain voimaan tullessa ja jonka palvelussuhde on jatkunut asetuksella säädettävän ajan, suoritetaan erora-

haa ja välittömästi sen jälkeen toistuvaa korvausta siihen asti, kunnes hän sijoittuu uudelleen työhön. Muuten on hänen osaltaan erorahasta ja toistuvasta korvauksesta soveltuvin osin voimassa, mitä niistä on säädetty valtion virkamieslaissa (755/86) ja eroraha-asetuksessa (726/87). (Uusi)

Muulle kuin 2 momentissa tarkoitettulle vakinaiselle virkamiehelle suoritetaan erorahaa ja hänelle voidaan myöntää eroraha-asetuksessa tarkoitettua toistuvaa korvausta sen mukaan kuin asetuksella säädetään. (Uusi)

Mitä tässä pykälässä on säädetty, ei koske toimitusjohtajaa eikä muita asetuksella säädettäviä Autorekisterikeskuksen ylimpiä virkamiehiä. (Uusi)

11—13 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1992

Anna-Liisa Kasurinen
Riitta Myller

Erja Lahikainen
Mikko Rönnholm

II

Autorekisterikeskuksesta annettu lakiesitys muuttaa autorekisterikeskuksen liiketaloudellisin perustein toimivaksi liikelaitokseksi. Jo tällä on vaikutusta henkilöstön asemaan, työntekijöitä vähennetään, kuten on tapahtunut Posti- ja telelaitoksessa liikelaitokseksi muuttumisen jälkeen.

Lisäksi katsastustoiminta avataan lakiesityksen perustelujen mukaan asteittain vuosina 1993—95 kilpailulle, eli katsastustoimintaa voi-

vat ryhtyä harjoittamaan myös yksityiset yritykset toimiluvan saatuaan. En kannata valtion toimintojen yksityistämistä. Näen myös, että katsastustoiminnan yksityistäminen ei edistä, vaan on vastakkainen liikenneturvan kehittämistavoitteen kanssa.

Edellä sanotun perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 9 päivänä kesäkuuta 1992

Esko-Juhani Tennilä